

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2023

REKENINGKUNDE: VRAESTEL II

Tyd: 2 uur

100 punte

INLIGTINGSBOEKIE

VRAAG 1 BEGROTINGS**[35 punte; 42 minute]**

Nobuhle bedryf iNkankane Klerasie (Edms) Bpk, 'n fabriek wat Trots Suid-Afrikaans geborduurde T-hemde vervaardig wat by wildreservate en curiositeitswinkels verkoop word.

iNkankane Klerasie (Edms) Bpk verkoop elke maand alles wat hulle vervaardig. Daar is geen goedere-in-bewerking nie. Elke T-hemp word vir R250 verkoop.

Kontantbegroting vir iNkankane Klerasie (Edms) Bpk vir November en Desember 2023

	November	Desember
Ontvangste	?	?
Kontantverkope	A	B
Kontant van debiteure	?	?
Betalings	?	?
Kontantaankope van direkte materiaal	13 800	13 825
Betalings aan krediteure	39 615	C
Direkte arbeid	D	12 600
Salaris: Nobuhle	45 000	E
Lone vir die skoonmaker	3 680	F
Ander fabrieksuitgawes	?	?
Bemarking	?	?
Verkoops- en verspreidingskoste	?	?
Administrasiekoste	G	?
Surplus (tekort) vir die maand	(38 416)	(113 205)
Beginsaldo	62 540	24 124
Eindsaldo	24 124	(89 081)

Woordelys:

Geborduur: 'n Prentjie of patroon word met dikker garing (borduurgaring) op die hemp gewerk.

Aanhalings oor werknemers:

No. 1: "Werknemers wat onderbetaal word, is diegene wat nie werk op die regte vlak wat van hulle verwag word nie."

No. 2: "Jy kan 'n werknemer die minimum betaal. Indien hulle gewaardeerd voel deur by die onderneming betrokke te wees, sal hulle gelukkig wees en hul werk goed doen."

Inligting om die kontantbegroting in te vul:

1. Die debiteure betaal soos volg:
 - 40% in die maand na die verkoopstransaksie **om 'n korting te ontvang**.
 - 50% in die tweede maand na die verkoopstransaksie.
 - Die res word **aan die einde** van die tweede maand as oninbare skuld afgeskryf.
2. Oninbare skuld sal na verwagting R15 525 wees **aan die einde** van Januarie 2024.
3. iNkankane Klerasie (Edms) Bpk verwag om 700 hemde in Desember te verkoop.
4. 10% van verkope is kontantverkope en die res is kredietverkope.
5. 75% van alle direkte materiaal word op krediet gekoop. Niks anders word op krediet gekoop nie. Die krediteure word in die volgende maand betaal om van 'n 5%-kortingsgebruik te maak.
6. Die direkte arbeidskoste per eenheid is R18.
7. Nobuhle ontvang 'n bruto salaris van R45 000 per maand. In Desember beplan sy om 'n bonus van R70 000 aan haarself toe te ken. Nadat LBS en WVF op haar bonus en salaris betaal is, sal sy R80 500 ontvang.
8. In Desember sal die skoonmaker 'n verhoging van R23 per uur tot R26 per uur ontvang. Haar getal ure per maand sal dieselfde bly van November tot Desember.
9. Die verwagte administrasiekoste vir November bestaan uit die volgende:

• Administratiewe salarisse	R8 900
• Skryfbehoeftaankope	R700
• Skenkings van ou rekenaars	R3 600
(Rekenaars met 'n drawaarde van R3 600 is deur iNkankane Klerasie (Edms) Bpk aan 'n kinderskool geskenk.)	
• Waardevermindering op rekenaars	R1 206

Ander inligting

- Die primêre koste per eenheid vir Desember is R104. Deel van die primêre koste is die borduurgang wat R10 per eenheid kos.
- Nobuhle beskou al die fabrieksbokoste en bemarkings-, verkoops-, verspreidings- en administrasiekoste as vas. Die totaal van al hierdie koste vir Desember is R84 242.
- Die verwagte gelykbreekgetal eenhede vir Desember is 577.

VRAAG 2**MAATSKAPPYONTLEDING****[46 punte; 55 minute]**

Mr Price Group Ltd (Mr Price) bied klerasie, meubels, huisware, sportdrag, buiteligklere en dekorprodukte aan. Van hul handelsname sluit Mr Price Sport, Mr Price, Yuppiefchef, Mr Price Home, Miladys en Sheet Street in.

Uit die nuus:

- Mr Price se voordeel bo mededingers is dat 84% van hul verkope kontantverkope is.
- 24 November 2022: Mr Price sien skerp styging in kredietaanvraag namate klante onder druk kom. Die groep sê hulle sal versigtig wees wanneer kredietaansoeke deur klante oorweeg word.
- Op 27 September 2022 is Mr Price volgens Kantar Brandz, 'n jaarlikse opname van die waardevolste handelsname oor ses kontinente heen, in die eerste plek geplaas as die waardevolste modedragkleinhandelaar.

Foschini Group Ltd (TFG) bied kleinhandelsdienste vir produkte soos klerasie, juweliersware, bykomstighede, skoonheidsmiddels, sportdrag, buiteligklere en -toerusting, meubels en huisware aan. Van hul handelsname sluit Foschini, Markham, Jet, Sportscene, Total Sports, American Swiss en @home in.

Uittreksel uit die direkteursverslag (2022):

- Voorraad bly op vlakke wat sinvol is.
- Alhoewel die Groep steeds ly onder misdaadverwante voorvalle in Suid-Afrika, bly ons spesialis forensiese afdeling vordering maak om verliese proaktief te beperk.
- Verhoog plaaslike vervaardigingskapasiteit deur meer fabriek te verkry om internasionale voorsieningsketting-ontwrigtings te voorkom.

Aangepas uit die **GEKONSOLIDEERDE STATE VAN OMVATTENDE INKOMSTE** op **31 Maart**

	MR PRICE		FOSCHINI	
	2022 R'm	2021 R'm	2022 R'm	2021 R'm
Verkope	26 685	21 690	43 370	32 950
Koste van verkope	(15 822)	(12 540)	(22 343)	(17 960)
Bruto wins	10 863	9 150	21 027	14 990
Ander inkomste	1 182	863	1 570	1 277
Bedryfsuitgawes	(7 099)	(6 149)	(19 011)	(18 345)
Bedryfswins/-verlies voor rente	4 946	3 864	3 586	(2 078)
Finansieringsinkomste	218	274	1 227	1 358
Finansieringskoste	(541)	(477)	(784)	(993)
Wins (verlies) voor belasting	4 623	3 661	4 029	(1 713)
Inkomstebelasting	(1 276)	(1 005)	(1 119)	(149)
Netto wins (verlies) vir die jaar	3 347	2 656	2 910	(1 862)

Aangepas uit die **GEKONSOLIDEERDE STATE VAN FINANSIËLE POSISIE op 31 Maart**

	MR PRICE		FOSCHINI	
	2022 R'm	2021 R'm	2022 R'm	2021 R'm
BATES				
Niebedryfsbates	11 296	9 288	19 243	18 088
Bedryfsbates	11 381	10 587	24 070	21 186
Voorraad	3 956	3 298	9 349	8 336
Handels- en ander ontvangbare rekeninge	2 749	2 316	8 975	8 007
Kontant en kontantekwivalente	4 676	4 973	5 746	4 843
Totale bates	22 677	19 875	43 313	39 274
EKWITEIT EN LASTE				
Ekwiteit	12 056	10 838	19 138	17 211
Niebedryfslaste	6 002	4 800	11 427	10 068
Bedryfslaste	4 619	4 237	12 748	11 995
Totale ekwiteit en laste	22 677	19 875	43 313	39 274

FINANSIËLE AANWYSERS

	MR PRICE		FOSCHINI	
	2022	2021	2022	2021
Winsgrens	68,7%	73,0%	94,1%	83,5%
Bedryfsuitgawes aan verkope	26,6%	28,4%	43,8%	55,7%
Netto wins op verkope	12,5%	12,3%	6,7%	-5,7%
Verdienste per aandeel	1 298c	1 030c	902c	-576c
Dividende per aandeel	808c	673c	500c	0c
Netto batewaarde	4 686c	?	5 885c	5 322c
Sluitingsprys op JSE op 31 Maart	21 651c	19 798c	68 992c	63 619c
Uitgereikte aandele	257 778 000	257 857 140	322 525 152	323 423 721
Opbrengs op kapitaal aangewend	18,5%	16,9%	9,5%	-6,8%
Gemiddelde rentekoers	9,5%	8%	9,5%	8%
Skuld-ekwiteit-verhouding	0,5 : 1	0,44 : 1	0,6 : 1	0,6 : 1
Debiteure-invorderingstydperk	?	244 dae	59 dae	74 dae
Voorraadomsetsnelheid	4 keer	3,8 keer	?	2,16 keer

DIE IMPAK VAN DIE BURGERLIKE ONRUS OP FOSCHINI:

- TFG is deur die week van burgerlike onrus in Julie 2021 beïnvloed.
- Die Groep het 'n assessering gedoen om te identifiseer of die verliese rakende winkelbates gekapitaliseer of as herstelwerk en instandhouding hanteer moet word.
- Skade alleen was byna R650 miljoen, met 198 winkels wat geplunder en beskadig is. Teen 31 Maart is 174 winkels heropen, terwyl 24 gesluit bly.

Ter inligting: Burgerlike onrus in Julie 2021: Betogings het in sommige provinsies begin en die betogings het in plundering en geweld oor verskeie dae ontaard. Baie winkels is geplunder en party is beskadig.

VRAAG 3 VERSOENINGS**[19 punte; 23 minute]**

Lavender Cottage is 'n winkel wat huistoebehore verkoop. Dit word deur Liyah Pillay besit.

Hieronder is 'n staat wat van een van Lavender Cottage se krediteure, Kitchenware Suppliers, ontvang is.

Kitchenware Suppliers					
The Quint Village Mayoweg 17 Moreletapark				Staatno.: 73	
				Datum: 30 November 2023	
Datum		Transaksies	Debiet	Krediet	Saldo
Aug	1	Saldo			54 240
	12	Faktuur 63	42 480		96 720
Sept	20	EFO		30 000	66 720
		Korting		1 500	65 220
	27	Faktuur 82	49 700		114 920
Okt	1	Rente	379		115 299
	2	Kredietnota 37		12 500	102 799
	31	Faktuur 91	63 200		165 999
Nov	1	Rente	1 412		167 411
	20	EFO		47 411	120 000
Bepalings en voorwaardes:		<ul style="list-style-type: none"> • 5% korting toegestaan indien binne 30 dae van staatsdatum betaal. • 20% p.j. rente maandeliks gehef op 60 dae agterstallig. • Kredietperk van R120 000. 			
Ouderdoms-ontleding:		90 dae	60 dae	30 dae	Huidig
		?	?	?	?

Foute en weglatings is opgespoor toe die staat hierbo met Kitchenware Suppliers se rekening in Lavender Cottage se krediteurgrootboek vergelyk is:

1. Lavender Cottage het Faktuur 63 verkeerdelik as R44 280 opgeteken.
2. Die korting op 20 September moes nie deur Kitchenware Suppliers toegestaan gewees het nie. Lavender Cottage het dit nie in sy krediteurgrootboek opgeteken nie.
3. Kredietnota 37 was in werklikheid vir 'n bedrag van R15 200. Lavender Cottage het dit korrek in sy krediteurgrootboek opgeteken.
4. Die rente op 1 November is verkeerd bereken deur Kitchenware Suppliers. Geen rente vir 1 November is deur Lavender Cottage in die krediteurgrootboek opgeteken nie. Die rente moes R1 087 gewees het.

Definisie van 'n fluitjieblaser: iemand wat 'n besigheid of persoon, wat aan onwettige of immorele aktiwiteite deelneem, verklik.